

CHUYÊN ĐỀ NGỮ VĂN 8

NĂM HỌC: 2023-2024

TÊN CHUYÊN ĐỀ: DẠY HỌC THEO HƯỚNG NGHIÊN CỨU BÀI HỌC TRONG TIẾT ĐỌC HIỂU VĂN BẢN NGỮ VĂN 8

Người thực hiện: Ngô Thị Thảo

Thời gian thực hiện: 26/10/2023

Lớp dạy thực nghiệm: 8A

I. LÝ DO THỰC HIỆN CHUYÊN ĐỀ

1. Lý do thực hiện chuyên đề

Với phương châm đổi mới giáo dục toàn diện, việc giáo viên thay đổi các phương pháp dạy học và vận dụng linh hoạt các phương pháp đó tùy thuộc theo các tiết học là điều vô cùng cần thiết. Trong thời đại công nghệ thông tin phát triển như hiện nay, việc học sinh chủ động, tích cực trong việc tiếp thu kiến thức là điều cần có. Người học hiện nay không tiếp nhận kiến thức một cách bị động mà họ làm chủ kiến thức đó thông qua nhiều phương pháp khác nhau mà giáo viên gợi ý, đưa ra. Một trong những phương pháp có thể giúp phát huy năng lực tự học, sáng tạo của học sinh đó là phương pháp dạy học theo hướng nghiên cứu bài học. Đây là một trong những phương pháp dạy học tích cực đã được nhiều giáo viên áp dụng.

2. Mục đích, ý nghĩa của chuyên đề

- Đối với giáo viên: Việc dạy học theo hướng nghiên cứu bài học giúp giáo viên dễ dàng truyền tải nội dung bài học, thấy được sự linh hoạt, sáng tạo của học sinh trong học tập.
- Đối với học sinh: thúc đẩy năng lực tự chủ, sáng tạo, nâng cao hiểu biết của bản thân; lĩnh hội tri thức một cách chủ động, mở rộng thêm được nhiều kiến thức khác bên ngoài.

II. CÁC GIẢI PHÁP ĐƯỢC XÂY DỰNG TRONG CHUYÊN ĐỀ

1. Giáo viên và học sinh nắm được cách thức thực hiện phương pháp dạy học theo hướng nghiên cứu bài học

Dạy học theo hướng nghiên cứu bài học (*Inquiry-based learning*) được phát triển vào thập niên 1960, là một quá trình giảng dạy thu hút học sinh bằng cách tạo ra các kết nối trong kiến thức, thông qua việc khám phá và đặt câu hỏi

xoay quanh bài học. Đây là cách tiếp cận khuyến khích học sinh tham gia vào việc giải quyết vấn đề và học tập trải nghiệm.

Từ góc nhìn của giáo viên, phương pháp giảng dạy này đặt trọng tâm vào việc đưa học sinh vượt ra khỏi giới hạn của sự tò mò thông thường, tiến đến tư duy phản biện và nâng cao hiểu biết. Giáo viên cần kích thích học sinh đặt câu hỏi và hỗ trợ các em trong quá trình nghiên cứu.

Còn từ quan điểm của học sinh, học tập theo hướng nghiên cứu bài học tập trung vào việc đào sâu tìm hiểu một câu hỏi hoặc vấn đề mở. Các em phải sử dụng lập luận dựa trên bằng chứng khoa học, giải quyết vấn đề một cách sáng tạo để đi đến kết luận, sau đó trình bày nó cho giáo viên.

Có 4 kiểu nghiên cứu bài học khác nhau theo mức độ từ thấp đến cao: Nghiên cứu xác nhận (Giáo viên giao cho học sinh các câu hỏi nghiên cứu và cả đáp án, kèm theo một phương pháp nghiên cứu cụ thể. Các em làm theo các bước đó để chứng minh câu trả lời mà giáo viên đưa ra. Mục tiêu là xây dựng cho các em tư duy phản biện và kỹ năng nghiên cứu); Nghiên cứu có cấu trúc (Giáo viên đưa ra cho học sinh các câu hỏi mở và một phương pháp nghiên cứu. Học sinh sử dụng phương pháp này để đưa ra kết luận dựa trên tài liệu chứng minh); Nghiên cứu có hướng dẫn (Giáo viên đưa ra câu hỏi mở. Học sinh tự thiết kế phương pháp để đi đến kết luận); Nghiên cứu mở (Giáo viên trao toàn quyền cho học sinh, từ việc đặt câu hỏi cho đến nghiên cứu; thầy cô chỉ đóng vai trò hỗ trợ trong suốt quá trình). Bất kể hình thức nào thì phương pháp này đều nhằm mục đích phát triển khả năng phân tích, tổng hợp và đánh giá thông tin của học sinh.

2. Thực hiện dự án nhóm theo hướng nghiên cứu bài học

Trong tiết dạy chuyên đề, giáo viên đã khéo léo thực hiện hoạt động dự án nhóm theo hướng nghiên cứu bài học bằng cách giao câu hỏi, nhiệm vụ về nhà cho học sinh nghiên cứu trước theo nhóm về những thông tin chính của văn bản “Sao băng”. Những câu hỏi, nhiệm vụ này tạo sự hứng thú và khơi gợi sự ham muốn khám phá của các em học sinh

NHIỆM VỤ NHÓM

VĂN BẢN SAO BĂNG

NHÓM 1

Tìm hiểu về sao băng là gì và nguồn gốc của sao băng

NHÓM 2

Nguyên nhân hình thành sao băng, mưa sao băng, chu kì của sao băng

NHÓM 3

Nguyên nhân hình thành sao băng và mưa sao băng, chu kì của sao băng

NHÓM 4

Những điều lí thú khi thấy sao băng

Tiếp đến, giáo viên tổ chức cho học sinh trình bày bài của mình và nghiên cứu trực tiếp trên lớp bằng cách các nhóm khác đưa ra câu hỏi thắc mắc. Từ đây vừa khắc sâu kiến thức vừa giúp học sinh liên hệ với cuộc sống thực tiễn khi thấy hiện tượng sao băng.

3. Thực hiện dự án nghiên cứu mở rộng

Bên cạnh việc thực hiện dự án nhóm với các câu hỏi gợi dẫn của giáo viên, giáo viên tiếp tục giao nhiệm vụ để học sinh chủ động nghiên cứu về một hiện tượng tự nhiên khác. Từ đây giúp các em hình thành phát triển thêm kỹ năng tạo lập một văn bản thông tin giải thích về hiện tượng tự nhiên.

Học sinh trình bày, học sinh khác nghiên cứu tiếp nhận vào phiếu ghi chép của bản thân và đánh giá bài bạn theo các tiêu chí mà giáo viên đưa ra.

III. KẾT LUẬN

Như vậy, có thể thấy dạy học theo hướng nghiên cứu bài học là cách làm giúp học sinh chủ động đi tìm kiến thức dựa trên tinh thần tò mò, ham học hỏi. Nó giúp học sinh không chỉ hiểu và ghi nhớ tốt hơn mà còn mang lại nhiều kỹ năng cần thiết. Và đây cũng là một trong những phương pháp giảng dạy mà giáo viên trường THCS Đặng Xá đang áp dụng và ghi nhận được những hiệu quả tích cực của nó.